IL-KOOPERAZZJONI TAL-PULIZIJA

L-istrument prinċipali għall-kooperazzjoni tal-pulizija huwa l-Uffiċċju Ewropew tal-Pulizija (il-Europol), li huwa parti ċentrali mill-arkitettura tas-sigurtà interna Ewropea usa'. Il-kooperazzjoni u l-politiki għadhom qed jiżviluppaw, b'attenzjoni ffukata fuq ġlieda aktar effikaċi kontra t-theddid u l-kriminalità fl-UE kollha, u, b'mod partikolari, għall-Parlament Ewropew, billi jagħmel dan f'konformità mad-drittijiet fundamentali u r-regoli tal-protezzjoni tad-data.

IL-BAŻI ĠURIDIKA

L-Artikoli 33 (kooperazzjoni doganali), 87, 88 u 89 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE).

L-OBJETTIVI

Kooperazzjoni tal-pulizija effikaċi hija punt fundamentali biex l-Unjoni ssir Spazju ta' Libertà, Sigurtà u Ġustizzja bbażat fuq ir-rispett għad-drittijiet fundamentali. Il-kooperazzjoni transfruntiera ta' infurzar tal-liġi, li tinvolvi l-pulizija, id-dwana u servizzi oħrajn tal-infurzar tal-liġi, hija mfassla għall-prevenzjoni, id-detezzjoni u l-investigazzjoni tar-reati kriminali madwar l-Unjoni Ewropea. Fil-prattika, din il-kooperazzjoni fil-biċċa l-kbira tagħha tikkonċerna kriminalità serja (il-kriminalità organizzata, it-traffikar tad-droga, it-traffikar tal-bnedmin u ċ-ċiberkriminalità) u t-terroriżmu.

IL-KISBIET

A. Il-bidu

Il-kooperazzjoni tal-pulizija fost l-Istati Membri bdiet fl-1976 permezz ta' dak li kien magħruf bħala l-'Grupp Trevi', netwerk intergovernattiv ta' rappreżentanti ta' ministeri tal-ġustizzja u l-affarijiet interni. It-Trattat ta' Maastricht imbagħad stabbilixxa kwistjonijiet ta' interess komuni li taw raġunijiet leġittimi għall-kooperazzjoni tal-pulizija (terroriżmu, drogi u forom oħra ta' kriminalità internazzjonali). Barra minn hekk, stabbilixxa l-prinċipju tal-ħolqien ta' "Uffiċċju Ewropew tal-Pulizija" (Europol), li inizjalment ħa forma bħala l-Unità tad-Drogi tal-Europol. Il-Konvenzjoni tal-Europol ġiet iffirmata fis-26 ta' Lulju 1995, għalkemm l-uffiċċju beda l-ħidma tiegħu uffiċjalment fl-1 ta' Lulju 1999, abbażi tas-setgħat imsaħħa mogħtija mit-Trattat ta' Amsterdam (iffirmat fit-2 ta' Ottubru 1997). Madankollu, il-kooperazzjoni tal-pulizija kienet diġà għamlet progress qabel il-miġja tal-Europol. Bil-ħolqien taż-Żona Schengen fl-1985, li għall-ewwel kienet tinvolvi biss numru żgħir ta' Stati Membri, il-kooperazzjoni

transfruntiera bejn il-pulizija saret realtà (ara wkoll 4.2.4). Mad-dħul fis-seħħ tat-Trattat ta' Amsterdam, l-*acquis* ta' Schengen — inklużi l-aspetti tiegħu ta' kooperazzjoni tal-pulizija — ġie inkorporat fid-dritt tal-UE, iżda tqiegħed fit-'tielet pilastru' ta' kooperazzjoni intergovernattiva. L-istess approċċ intergovernattiv ġie applikat għall-miżuri ta' kooperazzjoni tal-pulizija adottati minn grupp żgħir ta' Stati Membri taħt it-Trattat ta' Prüm, li kien fih dispożizzjonijiet dwar l-iskambju ta' DNA, marki tas-swaba' u dettalji tar-reġistrazzjoni tal-vetturi. It-Trattat ta' Prüm ġie introdott b'mod sħiħ fil-livell tal-Unjoni permezz tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2008/615/ĠAI tat-23 ta' Ġunju 2008.

B. Il-qafas istituzzjonali attwali

Il-qafas istituzzjonali ġie simplifikat konsiderevolment permezz tat-Trattat ta' Lisbona (TFUE), bil-maġġoranza tal-miżuri ta' kooperazzjoni tal-pulizija issa adottati skont il-proċedura leġiżlattiva ordinarja (kodeċiżjoni) u soġġetti għal stħarriġ ġudizzjarju mill-Qorti tal-Ġustizzja. Madankollu, anke jekk jitħallew fil-ġenb il-karatteristiċi speċifiċi tal-Ispazju ta' Libertà, Sigurtà u Ġustizzja (non-parteċipazzjoni għar-Renju Unit, l-Irlanda u d-Danimarka (Protokolli 21 u 22 annessi mat-TFUE) u r-rwol privileġġat tal-parlamenti nazzjonali (Protokolli 1 u 2), il-kooperazzjoni tal-pulizija, flimkien mal-kooperazzjoni ġudizzjarja fi kwistjonijiet kriminali, għadha ma ġietx kompletament minsuġa fil-qafas Komunitarju u żammet xi wħud mill-karatteristiċi oriġinali tagħha:

— il-Kummissjoni tikkondividi s-setgħa tagħha ta' inizjattiva mal-Istati Membri, dment li dawn ikunu jirrappreżentaw kwart tal-membri tal-Kunsill (Artikolu 76 tat-TFUE);

— il-Parlament Ewropew jiġi kkonsultat biss dwar miżuri ta' kooperazzjoni operattiva, li jiġu adottati b'mod unanimu mill-Kunsill. Fin-nuqqas ta' unanimità fil-Kunsill, huwa possibbli għal disa' Stati Membri jew aktar li jaħdmu flimkien abbażi ta' kooperazzjoni msaħħa. F'dan ix-xenarju, il-Kunsill Ewropew jissospendi l-proċess sabiex jinstab kunsens ("sistema ta' sospensjoni" skont l-Artikolu 87(3) tat-TFUE).

C. L-atti leġiżlattivi prinċipali dwar il-kooperazzjoni tal-pulizija adottati taħt il-proċedura leġiżlattiva ordinarja

— ir-Regolament (UE) 2015/2219 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2015 dwar l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għat-Taħriġ fl-Infurzar tal-Liġi (CEPOL) u li jissostitwixxi u jħassar id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2005/681/ĠAI, applikabbli mill-1 ta' Lulju 2016;

— id-Direttiva (UE) 2016/681 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar l-użu ta' data tar-reġistru tal-ismijiet tal-passiġġieri (PNR) għall-prevenzjoni, l-iskoperta, l-investigazzjoni u l-prosekuzzjoni ta' reati terroristiċi u kriminalità serja. L-Istati Membri kienu obbligati jinkorporaw id-direttiva fil-liġi nazzjonali sal-25 ta' Mejju 2018;

— ir-Regolament (UE) 2016/794 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Mejju 2016 dwar l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Kooperazzjoni fl-Infurzar tal-Liġi (Europol) u li jissostitwixxi u jħassar id-Deċiżjonijiet tal-Kunsill 2009/371/ĠAI, 2009/934/ĠAI, 2009/935/ĠAI, 2009/936/ĠAI u 2009/968/ĠAI, applikabbli mill-1 ta' Mejju 2017;

— ir-Regolament (UE) 2018/1726 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Novembru 2018 dwar l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għat-Tmexxija

Operattiva ta' Sistemi tal-IT fuq Skala Kbira fl-Ispazju ta' Libertà, Sigurtà u Ġustizzja (eu-LISA), u li jemenda r-Regolament (KE) Nru 1987/2006 u d-Deċiżjoni tal-Kunsill 2007/533/ĠAI u li jħassar ir-Regolament (UE) Nru 1077/2011, applikabbli mill-11 ta' Diċembru 2018;

— ir-Regolament (UE) 2018/1862 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-28 ta' Novembru 2018 dwar l-istabbiliment, it-tħaddim u l-użu tas-Sistema ta' Informazzjoni ta' Schengen (SIS) fil-qasam tal-kooperazzjoni tal-pulizija u l-kooperazzjoni ġudizzjarja f'materji kriminali, li jemenda u jħassar id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2007/533/ĠAI, u jħassar ir-Regolament (KE) Nru 1986/2006 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2010/261/UE, applikabbli minn mhux aktar tard mit-28 ta' Diċembru 2021;

— il-Parlament adotta l-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari fis-16 ta' April 2019 bil-ħsieb tal-adozzjoni tar-Regolament (UE) 2019/... tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar it-twaqqif ta' qafas għall-interoperabbiltà bejn sistemi ta' informazzjoni tal-UE (il-kooperazzjoni tal-pulizija u ġudizzjarja, l-ażil u l-migrazzjoni) u li jemenda r-Regolamenti (UE) 2018/1726, ir-Regolament (UE) 2018/1862 u (UE) 2019/.... Hemm ftehim proviżorju bejn il-Parlament u l-Kunsill dwar l-att finali;

— Il-Parlament adotta l-pożizzjoni tiegħu fl-ewwel qari fis-17 ta' April 2019 bil-ħsieb tal-adozzjoni tad-Direttiva (UE) 2019/... tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi regoli li jiffaċilitaw l-użu ta' informazzjoni finanzjarja u informazzjoni oħra għall-prevenzjoni, l-identifikazzjoni, l-investigazzjoni jew il-prosekuzzjoni ta' ċerti reati kriminali u li tħassar id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2000/642/ĠAI. Hemm ftehim proviżorju bejn il-Parlament u l-Kunsill dwar l-att finali.

D. L-aġenziji tal-kooperazzjoni tal-pulizija u korpi oħra relatati

1. Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Kooperazzjoni fl-Infurzar tal-Liġi (Europol)

Il-Europol hija aġenzija li l-għan prinċipali tagħha huwa li tagħmel lill-Ewropa aktar sikura. Hija tappoġġa lill-Istati Membri tal-UE fil-ġlieda tagħhom kontra t-terroriżmu, iċ-ċiberkriminalità u forom serji u organizzati oħra ta' kriminalità. Il-Europol taħdem ukoll ma bosta stati sħab mhux tal-UE u organizzazzjonijiet internazzjonali. Netwerks kriminali u terroristiċi fuq skala kbira huma ta' theddida sinifikanti għas-sigurtà interna tal-UE. L-akbar theddid għas-sigurtà jiġi mit-terroriżmu, mit-traffikar internazzjonali tad-droga u mill-ħasil ta' flus internazzjonali, mill-frodi organizzat, mill-falsifikazzjoni tal-euro u mit-traffikar tal-bnedmin.

Il-Europol stabbiliet ukoll unitajiet speċjalizzati biex tirreaġixxi għal dan it-theddid:

— iċ-Ċentru Ewropew taċ-Ċiberkriminalità (EC3) għandu l-għan li jsaħħaħ ir-rispons tal-infurzar tal-liġi fir-rigward taċ-ċiberkriminalità fl-UE u b'hekk jgħin iħares liċ-ċittadini, lin-negozji u lill-gvernijiet Ewropej mill-kriminalità online;

— iċ-Ċentru Ewropew kontra l-Faċilitazzjoni ta' Dħul Klandestin ta' Migranti (EMSC) għandu l-għan li jappoġġa lill-Istati Membri tal-UE biex jimmiraw u jżarmaw in-netwerks kriminali kumplessi u sofistikati involuti fil-faċilitazzjoni ta' dħul klandestin ta' migranti;

— iċ-Ċentru Ewropew għall-Ġlieda Kontra t-Terroriżmu (ECTC) huwa ċentru ta' operazzjonijiet u hub ta' għarfien espert li jirrifletti l-ħtieġa dejjem akbar biex l-UE ssaħħaħ ir-reazzjoni tagħha għat-terrur;

— il-Koalizzjoni Koordinata kontra l-Kriminalità tal-Proprjetà Intellettwali (IPC3) tipprovdi appoġġ operazzjonali u tekniku lill-aġenziji tal-infurzar tal-liġi jew sħab oħra;

— FIU.net hija netwerk tal-kompjuters deċentralizzata u sofistikata li tappoġġa lill-Unitajiet ta' Intelligence Finanzjarja (FIUs) fl-UE fil-ġlieda tagħhom kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu;

— l-Unità ta' Indikazzjoni ta' Kontenut fuq l-Internet (EU IRU) tidentifika u tinvestiga kontenut malizzjuż fuq l-internet u fuq in-netwerks tal-midja soċjali.

Il-Europol ġiet stabbilita taħt ir-Regolament dwar il-Europol. Hija bbażata f'The Hague, in-Netherlands.

Sabiex jinkiseb obbligu ta' rendikont akbar għall-aġenzija, Grupp ta' Skrutinju Parlamentari Konġunt (JPSG) dwar il-Europol ġie stabbilit taħt ir-Regolament dwar il-Europol. L-Artikolu 88 tat-TFUE jipprevedi l-iskrutinju tal-attivitajiet tal-Europol mill-Parlament Ewropew, flimkien mal-parlamenti nazzjonali. Skont l-Artikolu 51 tar-Regolament dwar l-Europol, "il-JPSG għandu jwettaq monitoraġġ politiku tal-attivitajiet tal-Europol fit-twettiq tal-missjoni tagħha, inkluż fir-rigward tal-impatt ta' dawk l-attivitajiet fuq id-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tal-persuni fiżiċi."

2. L-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għat-Taħriġ fl-Infurzar tal-Liġi (CEPOL)

Is-CEPOL hija aġenzija dedikata biex tiżviluppa, timplimenta u tikkoordina taħriġ għall-uffiċjali tal-infurzar tal-liġi. Is-CEPOL tikkontribwixxi għal Ewropa aktar sikura billi tiffaċilita l-kooperazzjoni u l-kondiviżjoni tal-għarfien fost l-uffiċjali tal-infurzar tal-liġi tal-Istati Membri tal-UE, u sa ċertu punt minn pajjiżi terzi, dwar kwistjonijiet li joriġinaw minn prijoritajiet tal-UE fil-qasam tas-sigurtà; b'mod partikolari, miċ-ċiklu tal-politika tal-UE dwar il-kriminalità serja u organizzata.

L-Aġenzija għat-Taħriġ fl-Infurzar tal-Liġi hija stabbilita taħt ir-Regolament dwar is-CEPOL. Hija bbażata f'Budapest, l-Ungerija.

3. Kumitat Permanenti għall-Kooperazzjoni Operattiva dwar is-Sigurtà Interna (COSI)

Skont l-Artikolu 71 tat-TFUE, "għandu jiġi stabbilit kumitat permanenti fil-Kunsill sabiex jassigura li koperazzjoni operattiva dwar is-sigurtà interna tiġi promossa u msaħħa fi ħdan l-Unjoni. Mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 240, għandu jiffaċilita l-koordinazzjoni tal-azzjoni tal-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri. Ir-rappreżentanti tal-korpi u l-organi konċernati tal-Unjoni jistgħu jkunu involuti fil-proċedimenti ta' dan il-Kumitat. Il-Parlament Ewropew u l-Parlamenti nazzjonali għandhom jinżammu informati bil-proċedimenti".

Il-COSI ġie stabbilit bid-Deċiżjoni tal-Kunsill tal-25 ta' Frar 2010 dwar l-istabbiliment ta' Kumitat Permanenti għall-kooperazzjoni operattiva dwar is-sigurtà interna (2010/131/UE).

4. Ċentru tal-Intelligence u tas-Sitwazzjonijiet tal-UE (INTCEN tal-UE)

Iċ-Ċentru ta' Analiżi tal-Intelligence tal-Unjoni Ewropea (l-INTCEN tal-UE) mhuwiex eżattament korp tal-kooperazzjoni tal-pulizija peress li huwa Direttorat tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (SEAE) u jittratta biss l-analiżi strateġika. Madankollu, jikkontribwixxi għall-kooperazzjoni tal-pulizija billi jipproduċi valutazzjonijiet tat-theddid abbażi ta' informazzjoni mgħoddija mis-servizzi tal-intelligence, il-militar, id-diplomatiċi u s-servizzi tal-pulizija. L-INTCEN jista' wkoll jagħti kontribut utli minn perspettiva operattiva billi jipprovdi, pereżempju, informazzjoni mill-UE kollha dwar id-destinazzjonijiet, il-motivazzjonijiet u r-rotot tal-ivvjaġġar tat-terroristi.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Il-Parlament kellu rwol ewlieni biex tissawwar il-leġiżlazzjoni tal-UE fil-qasam tal-kooperazzjoni tal-pulizija billi s-sikurezza taċ-ċittadini Ewropej ingħatat prijorità politika. Barra minn hekk, skont il-proċedura leġiżlattiva ordinarja, kien qiegħed jaħdem biex tittejjeb il-kooperazzjoni tal-pulizija fuq l-istess livell mal-Kunsill.

L-istrument prinċipali għall-kooperazzjoni tal-pulizija huwa l-Europol, li huwa pilastru ċentrali tal-infrastruttura tas-sigurtà interna Ewropea usa'. Bħala parti mir-riforma tal-Europol, il-Parlament ippromwova b'mod attiv skrutinju parlamentari akbar u regoli tal-protezzjoni tad-data mtejba.

Il-kooperazzjoni u l-politiki tal-pulizija għadhom qed jiżviluppaw, b'attenzjoni ffukata fuq ġlieda aktar effikaċi kontra t-theddid u l-kriminalità fl-UE kollha, u, b'mod partikolari, għall-Parlament, billi jagħmel dan f'konformità mar-regoli dwar id-drittijiet fundamentali u l-protezzjoni tad-data. Filwaqt li kien hemm riforma totali tar-regoli li japplikaw għall-aġenziji għall-kooperazzjoni tal-pulizija tal-UE, sforzi miftiehma xorta se jkunu meħtieġa biex jissaħħu aktar il-miżuri ta' kooperazzjoni tal-pulizija, b'mod partikolari l-iskambju tad-data u l-evidenza bejn l-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi tal-Istati Membri u bejniethom u l-aġenziji tal-UE. Il-Parlament ħeġġeġ lill-Istati Membri jagħmlu t-titjib meħtieġ tal-istandardizzazzjoni teknika fir-rigward tal-kwalità tad-data u jistabbilixxu qafas ġuridiku għal-approċċ futur ta' "kondiviżjoni tal-informazzjoni b'mod awtomatiku". Waqt li l-għadd ta' kompiti jiżdied u l-aspettattivi jikbru, jeħtieġ li jiġu żgurati riżorsi finanzjarji u umani adegwati għall-aġenziji tal-UE. Ir-rwol tal-Parlament, barra minn hekk, probabbilment se jinbidel mill-introduzzjoni ta' leġiżlazzjoni ġdida għall-implimentazzjoni tal-leġiżlazzjoni.

Il-Parlament huwa attur istituzzjonali komplut fil-qasam tal-politiki tas-sigurtà u għandu jkollu rwol kruċjali fl-evalwazzjoni u d-definizzjoni tal-politiki tas-sigurtà interni. Huwa diġà ħalla sinjal li ma jitħassarx fuq il-politika tas-sigurtà interna, inklużi l-politiki ta' kooperazzjoni tal-pulizija.

Kristiina Milt
05/2019